

**ПРЕС-РЕЛІЗ**  
**Круглий стіл**  
**Громадська Організація Європа без Бар'єрів**

**«ШЕНГЕН ЗА ВІДБИТКАМИ ПАЛЬЦІВ: ЯК ЗМІНИЛАСЬ ВІЗОВА ПРАКТИКА КРАЇН ЄС?»**

**10 березня, 2016 року** під час круглого столу у приміщенні інформаційного агентства «Укрінформ», за підтримки Європейської програми Міжнародного фонду «Відродження» експерти ГО «Європа без Бар'єрів» презентували **громадський рейтинг 18-ти країн ЄС**, що найбільш та найменш ефективно виконують прогресивні норми Угоди про спрощення оформлення віз між Україною та ЄС, а також положення Візового кодексу ЄС.

Організаторами заходу було названо три групи консульських практик країн Шенгену : **«дружня»**, **«нейтральна»** та **«суперечлива»**, що за результатами опитування громадян: найшвидше та найповільніше розглядають візові заявки, видають найбільшу/найменшу кількість довгострокових та багаторазових віз, найшвидше та найповільніше здійснюють процедуру збору біометричних даних, вимагають найбільшу та найменшу кількість супровідних документів.

- 1. «Дружня» консульська практика** Естонія, Литва та Угорщина
- 2. «Нейтральна» консульська практика** Австрія, Бельгія, Латвія, Словаччина та Швеція
- 3. «Суперечлива» консульська практика** Польща, Німеччина, Фінляндія, Греція, Португалія, Іспанія, Нідерланди, Франція, Італія, Чехія

Результати громадського моніторингу практики видачі віз країнами Шенгену, проведеного восени 2015 року показують суперечливі тенденції.

*«Хоча багаторазові та довгострокові шенгенські візи стають все більш доступними, однак прогрес відбувається переважно за рахунок декількох «дружніх» до консульських установ, на кшталт Угорщини, Естонії та Литви» - наголошує Ірина Сушко, виконавчий директор ГО «Європа без бар'єрів».*

Натомість, за результатами опитування, **Польща**, до якої українці традиційно прагнуть потрапити найбільше, - суттєво ускладнила усю процедуру прийому заявок, починаючи від обтяжливої реєстрації у чергу, закінчуючи збільшеним переліком додаткових документів.

На додаток, як показало опитування консульства країн Шенгену, обмежуючи прийом громадян, все більше направляють заявників до візових центрів. *«Тож, все частіше українці задля вчасного оформлення документів змушені сплачувати, як консульський збір 35 євро, так і*

*сервісний збір, вартість якого досягає 29 євро», - зауважила Катерина Кульчицька, аналітик ГО «Європа без бар'єрів».*

Зі свого боку, **Ганна Тіщенко**, начальник візового відділу Департаменту консульської служби МЗС **України** повідомила, що це відомство проводить власний моніторинг ситуації за рахунок охоплення тих громадян, які до них звернулися. *«У 2013 році до нас надійшли сотні скарг щодо проблем з видачею віз, у 2014 – десятки, в основному, стосовно видачі короткострокових віз на 90 та 180 днів, в той час як у 2015 році – лише поодинокі скарги, більшість з них – щодо процедури подачі документів та проблематики видачі національних віз, причому після запровадження процедури збору біометричних даних – жодної скарги не було отримано»* - підкреслила **пані Тіщенко**.

Водночас, **Консул Угорщини в Україні Янош Коллар** зазначив, що наразі відсоток відмов у видачі віз вдвічі більший, ніж раніше через те, що до консульств почало надходити більше фальсифікованих документів. *"Попри те, що я збирав представників турфірм і розповідав, як можна робити, і як не можна, ми щодня отримуємо фальсифіковані документи. Якщо не працюєте, то не треба підробляти довідку, краще пояснити. Якщо немає банківського рахунку – не треба відкривати рахунок і класти туди круглу суму, бо це видно і неприємно бачити. Але якщо фальсифікованих документів все більше і більше, то що поробиш – доводиться відмовляти",* - заявив він. *«Хоча не все так погано, якщо людина чесно подає документи. Ми можемо піти назустріч у проблемних питаннях у такому випадку, запросити на співбесіду, зокрема»* - наголосив **Консул**.

#### **Головні тенденції візової практики консульств ЄС у розрізі:**

##### **1. Чи вважається процедура збору біометричних даних безпечною?**

За результатами моніторингу, **рівень довіри до збору біометричних даних консульствами країн Шенгену у досліджуваних консульствах та візових центрах є досить високим - 88%** опитаних заявників вважали цю процедуру безпечною та добре організованою.

##### **2. Чи стало легше отримувати українцям багаторазові візи?**

**Варто зазначити, що у 2015 році, вперше за результатами громадського моніторингу кількість виданих віз типу С з терміном дії понад рік досягла рекордних 28%** (влітку 2011 року – 0,4%). Лідерами за цим показником є консульства Польщі та Литви. Зокрема, 56% респондентів, що збирались до Польщі отримали шенгенські візи з терміном дії від 1 року. Консульство Литви видало шенгенські візи з терміном дії 365+ 46% респондентів.

*Згідно зі Статтею 24.2 Візового Кодексу ЄС, багаторазові візи типу С необхідно видавати заявникам із терміном дії від 6 місяців до 5 років. Втім, в рамках дослідження, 29% багаторазових шенгенських віз виданих респондентам мали термін дії до 6 місяців.* Найчастіше практика видачі багаторазових віз суперечила Статті 24.2 Візового Кодексу ЄС у консульствах Греції, Іспанії, Словаччини, Франції, Чехії. З іншого боку, **абсолютна більшість багаторазових віз виданих консульствами Угорщини та Бельгії були довготерміновими<sup>1</sup>**, що відповідає вимогам Візового Кодексу ЄС та суттєво підвищує цінність таких віз для заявників.

---

<sup>1</sup> Довготерміновим називають короткострокові візи типу С з терміном дії більше 6 місяців.

**3. Чи збільшилась кількість додаткових документів?** Середня кількість додаткових документів, яку доводилось подавати респондентам, склала **7 документів** (на відміну від 8 у 2013 році). Консульства, в яких перелік витребуваних документів є мінімальним - це установи Естонії, Фінляндії, Латвії та Литви. Натомість, найбільший пакет додаткових документів заявники подавали до консульств Словаччини, Португалії, Франції, Італії та Бельгії.

**4. Яку суму становить сервісний збір у візових центрах?** Згідно зі *Статтею 17 Кодексу*, плата за послуги візових центрів (сервісний збір) не повинна перевищувати 30 євро. **Результати моніторингу засвідчують, що вартість сервісного збору в усіх візових центрах відповідає нормам Кодексу.** Найбільш фінансово доступними є послуги візового центру Словаччини (11 євро) та Латвії (близько 14 євро). Найдорожчими є послуги візового центру Франції, вартість сервісного збору в яких складає 29 євро.

**5. Яким є рівень відмов у візах?** В рамках моніторингу, відмову в отриманні Шенгенської візи отримали 2,7% респондентів (19 осіб), тоді як за останніми даними статистики ЄС (2014 рік) - 2% українських громадян. Кількісно відмови у шенгенських візах розподілились за країнами консульств наступним чином: на рівні 2-3% отримали відмови заявники до консульств Угорщини, Нідерландів, Іспанії, Польщі та Словаччини, 4-5% - у консульствах країн Фінляндії та Німеччини, 11-15% - Чехії та Греції. Найчастішою причиною відмови у візі є невідповідність дійсної мети поїздки вказаній у заяві.